ANY I. BARCELONA 29 DE JULIOL DE 1883. NUM. 18.

L'ESPERIT CATALA.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ.

Dintre 'l regne, tres mesos, 6 rals.—Un any, 20.—Ultramar y Filipinas, 30.—Estranger, 44.—Un número solt, 4 ctos. —Atrassat, 8.

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ.

En l' administració y en las principals llibrerias de Catalunya, Mallorca y Valencia.
Los pagos s' han de fer per adelantat.

Administracio: Condal, 37, baxos

CORRESPONSALS: *Madrid:* D. Francisco Aguilar, Costanilla de los Ángeles, 16. — *Palma de Mallorca:* D. Felip Guasp, llibreter. — *Valencia:* Llibrería dels successors de Abadal. — *Gerona:* D. Paciá Torres, llibreter. — *Figueras:* D. Llorens Miegeville, llibreter. — *Palafrugell:* D. Miquel Torroella y Plaja. — *Lleyda:* Rvnt. D. Joseph María Escolá, pbre. — *Vich:* D. Ramon Anglada, llibreter. — *Manresa:* D. Lluis Roca, llibreter. — *Sabadell:* D. Manuel Ribot y Serra.

En los punts ahont no hi hage corresponsal, aquell que arreplegue deu suscripcions, tindrá la sua franca.

Se destinará una part de las cubertas á anuncis de tota mena, á discreció del Director. La tarifa es de 1 ral la ralla per los que no sian suscriptors y de mitx ral per los suscriptors. De las obras que 'ls autors ó editors tingan la amabilitat de remetre á la Redacció, á mes de fersen lo corresponent judici crítich, si es del cas, se 'n insertará anunci quatre vegadas.

S'admeten anuncis al preu de mitx ral la ralla de columna per los suscriptors y de un ral per los que no ho sian.

ANUNCIS.

Los comunicats á preus convencionals. Las obras remesas á la redacció se anuncian quatre vegadas.

GERMANS VILANOVA

ADORNISTAS

Y

FABRICANTS DE ARANYAS DE CRISTALL

BASEA 12, PRIMER

BARCELONA.

PROFESSORA DE TALL

AB SIS ANYS DE PRÁCTICA.

ENSENYANSA Á DOMICILI, PER UN PREU MÓDICH.

En molt poch temps poden las senyoretas apendre de tallarse sos vestits y tota c'asse de roba blanca ab método, perfecció y economía.

En l' administració de L' ESPERIT CATALÁ, Condal 37, donarán rahó d' esta excelent professora.

EL AGUILA

PLASSA REAL, NUMERO 13.

GRAN BASAR DE ROBAS FETAS

ASSORTIT ESPECIAL EN GÉNEROS PERA LA MIDA.

Sucursals: Madrid, Cádiz y Sevilla.
Preus fixos.

Vendas al en gros y á la menuda.
Plassa Real, 13.

Queda completat lo grandiós y variat assortit pera la present estació, 'l mes vast, rich y económich que s' ha presentat.

Per aixó s' han fet grans rebaixas en los preus segons pot veures en la present nota.

Géneros de las millors fábricas:

TRAJOS complerts en cotó, dril cru y colors.	de 40 á 110 rals.
Id. id en llanas novetat, vicunyas, tricots y jergas .	de 80 á 280 »
PANTALONS llanilla, tricot, satí y elasticotí.	de 28 á 130 »
Id. cotó, dril cru, blanchs y colors.	de 14 á 50 »
ARMILLAS llanilla, tricot, cassimir y elasticotí.	de 16 á 60 »
Id. cotó, dril cru, blanch y colors.	de 10 á 30 »
Id. reps y piqués blanchs y colors.	de 30 á 50 »
JAQUES elasticotí, tricot y jergas.	de 100 á 170 »
LEVITAS CREUHADAS panyo, elasticotí y cassimir.. . . .	de 170 á 300 »
SACHS y SOBRETODOS de entretemps en vicunyas y diagonal. .	de 80 á 300 »
HABANERAS alpaca colors.	de 40 á 48 »
AMERICANAS llanilla, jerga, tricot, panyo y elasticotí. . . .	de 44 á 170 »
Id. cotó, dril cru, blanch y colors.	de 20 á 70 »
JAQUES y AMERICANAS alpaca negra.	de 48 á 80 »
GUARDA POLVOS dril fil pur.	70 »
FRACHS panyo negre..	de 170 á 300 »
TOGAS panyet, pera atvocat.	de 400 á 500 »

Tot recent construit y confeccionat ab la elegancia y esmero que té acreditat aquest grandiós establiment, primer en sa classe á Espanya, y al nivell dels millors del Extranger, tan per sa organisació com per la bona confecció de las prendas.

Any I. DIUMENGE 29 DE JULIOL DE 1883. Núm. 18.

Preus de suscripció: — Dintre 'l regne, tres mesos, 6 rs. — Un any, 20. — Ultramar y Filipinas, 30. — Estranger, 44. — Un número solt, 4 quartos. — Atrassat, 8.

Punts de suscripció: — En l'administració y en las principals llibrerias de Catalunya Mallorca y Valencia.
Los pagos s' han de fer per adelantat.

Administració: Condal, 37, baxos.

DE LA CREACIÓ
DE UNA ESCOLA FILOSÓFICA CATALANA.

I.

ENCARE qu' en Espanya en general y en Cathalunya en particular abundavan antigament tant ó potser més que avuy dia, los establiments d' ensenyança, no teniam, propiament parlant, lo que are anomenám *instrucció pública* axís com tampoch existia verdadera *administració*, perque lo mateix en aquesta que en aquella, si be eran moltas en número las oficinas y corporacions, més que parts de un conjunt sistemátich eran entitats soltas, organismes independents, dotats de formas propias y regits per lleys y costums especials. Fácilment s' explica semblant deslligament si considerám l' estat social y polítich de la Edat Mitja, en que, á la panteística unitat romana, vingué la confusa varietat llatina-germánica, de quinas agitadas entranyas se 'n desprenia paulatinament una civilisació més rica y perfeta que las anteriors vivificada per l' esperit cosmopolita del Catolicisme, que, obrant ab divina energía en mitx de aquella extremada descentralisació natural y expontánea, á la qual, conscient ó inconscientment, obehian totas las forsas vivas de la societat y al cap d' ellas las institucions docents, axís baix lo desordre y multiplicitat dels fenómens s' amagava la unitat y armonía de las ideas.

Al lluhir l' albada dels temps moderns, abatut lo feudalisme, robustida la monarquía, vençut l'Islam, descoberta l' América, armada la inteligencia humana ab la imprempta, la brúxula y altres grans inVents, concentradors del temps y del espay, tot semblava augurar aprop lo complert desarrollo y manifestació objectiva de aquell ideal arquetípich, latent en lo fons dels segles mitxos, com llevor d' eterna vida pera la humanitat, baix las alas de la Iglesia Católica; mes l' aparició del protestantisme, trastornant radicalment lo modo d' ésser, pensar y sentir de la major part dels pobles, trencá 'l magnífich concert de la Cristiandat, torçá 'l curs de la civilisació europea y obrí, entre la fé y la rahó, entre la autoritat y la llibertat, entre 'l mitx dia y 'l septentrion, abismes profundíssims qu' encare no han sigut tancats, per més que á tancarlos tendeix lo gran mohiment retrógradament progressiu ocasionat, y nó produhit, per la primera revolució francesa, terrible epílech de las tres centurias precedents.

Per forsa havian de ressentirse nostras escolas dels efectes de la erupció protestant que hauría posat en armas á tota l' Europa; pero gracias á lo arrelat que aquí estava 'l principi católich, á la major ilustració del poble espanyol, á la llarga guerra que sostinguérem ab los moros y á la política inflexible dels nostres reys, no fou en sentit directe, sino invers; de modo que, lluny de admetre en son cos l' anarquía doctrinal del Nort, portaren la tendencia unitaria á la major exageració, subjectant totas las ciencias á la inmutabilitat de la teología; extrem perniciós, en honor de la vritat sia dit, pero incomparablement millor que l' oposat, essencialment retrógrado, encare que progressiu en apariencia pera quants creyem que la unitat es lo fonament absolut del sér y del conexement. ¿Veyem que á aquesta interna concentració correspongués un cambi semblant en la organisació extrínseca de las escolas espanyolas? Res de axó: la força centrípeta qu' en los segles XV y XVI movia ideas é institucions, lleys y

costums, lligant y armonisant provincias ab provincias, códichs ab códichs, llenguas ab llenguas, universitats ab universitats, en lo segle XVII pára, ó mellor dit, se converteix en centrífuga. Lo principi de unitat acomés per lo que antifrásticament anomenám *Reforma*, en comptes de seguir desenrotllantse *ad extra*, se replega en sí mateix pera defensar, no ja sas anteriors conquestas, sino sa propia amenassada existencia; en comptes de seguir invadint la esfera de las realitats históricas, se tanca en la de las ideas, com llevor eternament viva destinada á germinar en lo pervenir més vigorosa y brillant que may. Sols axís se comprén cóm alashoras pogueren agermanarse entre nosaltres l' absolutisme polítich y la anarquía administrativa, la intolerancia científica y 'l llibertinatxe artístich, los rigors de la inquisició y las llicencias del teatre y de la novela.

¡Quánt diferent aspecte prenen las cosas en lo segle XVIII, convertit ja 'l protestantisme per una evolució lógica y necessaria, coneguts sos principis, en naturalisme en l' ordre religiós, en excepticisme en l' ordre intelectual y cessarisme en l' ordre polítich-social, y vingut á Espanya baix totas aquestas formas, be que paulatina, sútil y encobertament ab la guerra de successió y 'l consecutiu entronament de la dinastía borbónica! Lo poder espiritual comensa á perdre terreno y 'l temporal á guanyarlo en igual proporció; los interessos morals van cedint lo lloch als materials; la unitat doctrinal de la ensenyança 's debilita per graus y al mateix compás creix y s' axampla l' administrativa; la descentralisació que avans sols existia en la superficie, penetra en lo fons, y per lo contrari la centralisació interior s' exteriorisa, si axís podem expressarnos. Semblant revolució, provocada á la vritat per l' excés contrari era justa en son primer período y convenient pera la Instrucció pública, puix anava establint lo degut equilibri entre la força de pressió y la d' expansió, entre l' element ontológich y psicológich, á fí de que nostras institucions pedagógicas funcionéssen armónicament; pero dexá de serho desde 'l punt en que la varietat volgué sobreposarse á la unitat y de accident transformarse en sustancia, y de materia en esperit, renaxent ab esta subversió de las lleys naturals l' antich desequilibri, encare que en condicions diametralment oposadas.

Nostre segle, ab tot y 'l profundíssim cambi que han experimentat las opinions filosóficas, ab tot y 'l poch crédit que 'l sensualisme alcansa entre 'ls doctes, no ha fet en esta part altre cosa que continuar la obra del segle XVIII y consumarla. Los moderns institutors de la Instrucció pública en Espanya, tal volta sens volguer y sens pensar, han rendit tribut al esperit mesquí de Locke y Kondillac, qu' expulsat de la república científica y de la conciencia dels pobles, segueix exercint, no obstant, molt perniciosa influencia en l' ordre práctich; per ahont sucsuheix que actualment, á l' ombra de una exagerada centralisació administrativa, regna la més complerta anarquía, axís en la índole y distribució dels estudis com en la organisació y encadenament dels diferents graus de la ensenyança; hi há unitat sens varietat y varietat sens unitat: falta l' armonía qu' estriba en la coexistencia d' ellas quan s' engendran y vivifican mútuament.

Ab un dels filosophs més profundos y de més llarga vista del segle passat, lo P. Zeballos en *La falsa filosofía convencida de crímen de Estado*, obra vastíssima que la cessarística intolerancia de aquell temps impedí que s' acabás, observam est procés en las cosas. En Deu hi há un ordre etern essencial: en l' univers hi há un ordre necessariament ajustat al ordre etern y en l' art se busca y estima una ordenació inmediata y precisament ajustada al ordre de la naturalesa, si be deu tenirse en compte que aquesta perdé, á causa del pecat original, molt de sa puresa y hermosura. Pérez y López, altre sabi peusador de la mateixa época, diu en sos *Principios del órden esencial de la naturaleza*, que l' ordre es la veritat trascendental del Univers; donchs, en efecte, l' Univers sens ordre no seria conforme á son exemplar etern en l' enteniment diví. Per altre part, res concibeix ni pot concebre la inteligencia humana sino en quant lo veu dotat de unitat y de armonía: de altre modo, tot lo nostre saber se reduhiria á un conjunt informe de percepcions deslligadas y la ciencia seria impossible. La ciencia deu, donchs, pera correspondre á sa idea típica, desenrotllarse baix la lley del órdre ab subjecció á las reglas de la armonía, qu' es també sa *veritat trascendental*, y la ensenyansa, representació social de la ciencia, deu á sa vegada subordinarse á reglas iguals, á idéntica lley. ¿Suchseheix axó actualment en Espanya? No está mancat de varietat nostre plan d'estudis: pero ¿ahónt está la unitat? ¿ahónt lo centre al voltant del qual se mogan gerárquicament coordinadas las diferents parts de la ensenyansa nacional? ¿ahónt la conexió íntima que deu existir entre las varias materias que comprén? ¿Quina es la font comú de que procedexen? Quin es lo fí en que convergexen? No 'ls veyem. Veyem las derivacions de la ciencia, nó la ciencia matexa; las brancas del arhre, nó las arrels ni 'l tronch: l' home sens esperit, l' Univers sens Deu: no ocupa 'l lloch culminant, singular y colectiva, formal y realment, la ciencia de Deu y del esperit, la ciencia dels primers principis, la ciencia de nostres medis de conéxer, la ciencia de las ciencias, la filosofía. ¿Qué te d' extrany, per lo mateix, que nostra

instrucció pública, eclectivament empírica, axis en la essencia y forma de sos programas, aparesca prostergada respecte de las demés institucions socials, quan deuría resplandir en lloch preeminent en mitx d' ellas, com lo sol en mitx dels planetas, repartintlos llum, calor y vida? ¿Y qué te d' extrany que en Catalunya, en aquest renaxement que tant nos admira per sa explendidés artística com per sa exhuberancia de patriotisme, qué te d' estrany que la ciencia filosófica sía tant poch estimada, que 'ls nostres filosophs sian tan poch coneguts, que poguent tenir escola propia y característica no la tingam, si comensan per caure en los matexos defectes las institucions oficials castellanas? Confessem que la centralisació tot ho mata; confessem que mentres s' escolte més la veu dels ideólechs unitaristas que la dels homes de verdadera ciencia no hi haurá ciencia possible.

Aquest article s' ha fet massa llarch y continuarem la materia en nostre vinent uúmero.

CATALANISME.

Posats com estém á estudiar quins han de ésser los elements que han de constituir lo programa del catalanisme, apar que no pot deixar de tractarse d' un modo preferent lo quin es un dels elements de vida mes poderosos del poble de nostra terra. Nos referím al trevall, que podem parlarne molt be aprés de tractats lo element religiós y jurídich com á element económich. Y es ben cert que ningú ha de duptar gens ni mica de lo molt paper que representa avuy lo trevall. Aquest, que ha sigut en tots los temps tant adaptat al carácter de nostres antepassats com ho es avuy al de nostres contemporanis, no pot pas ésser jamay oblidat per tots aquells que volen coadjuvar al avens de Catalunya, y per sa causa están decidits á lluytar, cercant sempre lo mellor benestar de tots sos fills.

Mirem avant y mirem enrera, cerquém lo catalá de ahir y la de avuy; anem al Pirineu y al Ebre, contemplem lo honrat pagés de la montanya y lo refiat mariner de la costa; en tots ells, sens escepció de cap mena, hi trovarém aqueix esperit de trevallar que tant ha acreditat sempre als catalans. Un temps las naus catalanas sortian ab las velas infladas per lo vent de la gloria que orejava lo front dels fills de nostra terra y deixant sempre enrera als mars coneguts arrivavan fins á llunyanas costas, ahot tont just se coneixía la petjada del fill de la Europa, tornant aprés de sa llarga expedició ab los productes de la terra ó 'l resultat del trevall d' altres pobles que cuidavan de establir en sa propia patria; llavors lo mohiment era la vida en nostres mercats, ahont s' hi traspassavan los articles trevallats en las ciutats y en las vilas, que feyan costat als mellors de altres nacions, y avuy encare lo catalá cuyda de avasallar las forsas naturals pera ferlas esclavas de sa voluntat y servírsen com á elements de son trevall, avuy encare solca la terra fins á las mes enaspradas cimas de las montanyas, com talla las aiguas ab la prora de pesanta nau, que ab alas de áliga capdal arriva á son destí y torna ab nous articles pera lo trevall y nous tresors ab qu' enriquir la nostra patria, demostrant tot que lluny d' haverse estingit lo esperit trevallador que animá al nostres avis, viu encare en lo cor de nostres contemporanis y 'ls empeny sempre avant en lo camí de gegantinas empresas.

Donchs be, aquest esperit que porta al trevall y que lo mellora cada dia mes en benefici de la terra, no pot ésser pas exclós del catalanisme. Al contrari, sense ell lo catalanisme no podría pas existir; y sino ¿diga qualsevol qué seria Catalunya sense lo trevall, que li dona vida, que li dona forsa que la anima pera avansar y la fa gran als ulls de tots los demés? ¿podría jamay demanar per ella tota mena de consideracions com fa avuy y exigir que se la respecte perque te motius de sobras per ésser respectada? Ben cert que no, y qualsevol ha de donarnos la rahó. Catalunya sense aqueix element económich que li han donat tanta honra y tants cabals, per gloriós que fos son passat, per honrat que fos son present, sería ni mes ni ménos que la provincia de Espanya mes pobre, y en aquest cas tant sols se la igualés á totas las altres no tindria pas dret á demanar res més. Pero llavors no tindría rahó d' ésser lo catalanisme, que consisteix en trevallar dintre y fora de casa pera que se 'ns dongue y reconega tot alló que 'ns correspon.

Lo cert es que lo trevall es un important element que dona honra á Catalunya, medis de vida á la inmensa majoría de sos fills, un exemple que imitar al altres pobles de Espanya y un constant estímul pera lo mellorament de la riquesa del país. Com á tal es, donchs, com ha d' ésser considerat y en aquest sentit ha d' ésser vetllada sa sort per tots aquells que de catalans se estimen y 'n vulgan lo nom.

Pero com que avuy havem vist alsarse diversas vegadas teorías contrarias al trevall industrial de Catalunya disfressadas ab vistosas galas pera mellor enganyar als no gayre práctichs; com avuy s' han arrivat á guanyar lo cor de gayre be totas las demés provincias de la mare Espanya los principis lliure cambistas que obrirían de bat á bat sas portas á la industria forastera, fent combátrer á la nostra, que té las forsas de infant tot just, ab aquella que protegida desde sa naixensa y vetllada sempre ab lleys protectoras, pot combátrer ab esperit de gegant, es necessari que la protecció al trevall sía un dels principis que formen part del catalanisme pera assolir mellor lo fi á que aspiran tots aquells que nos apleguém al voltant de aquest símbol de la patria.

No hi ha pas dupte de lo que dihem; lo trevall de Catalunya está verament amenassat, no per nostres germans de las demés provincias, que poca part hi prenen en la propaganda dels principis lliure cambistas, més aviat predicats y duts á la práctica per quatre sabis, que obeheixen á una lliga estrangera y deixan embaucats als ignorants ab l' oripell de sas ben disfressadas teorías, que no pas per lo verdader país, que moltas vegadas no sab de que se li parla, y es per aixó de tot punt convenient que lo catalá predique arreu los principis de la protecció al trevall nacional, fent veurer que jamay aquesta ha de ésser en benefici dels seus pera perjudicar als altres, sino en be de tot lo país. Fasses véurer no sols á Catalunya, que gayre be de cap á cap ja n' está convensuda, sino á tota la Espanya entera, que lo interés de las unas provincias, per més que ho sembla, no está jamay renyit ab lo de las altres, y que si una bona part de Espanya compta ab una gran riquesa agrícola, y una altre part ab un gran mohiment industrial, no s' ha de perjudicar als uns pera beneficiar als altres, sino, cercant lo modo de protegirlos á tots á la vegada, fer son mellorament y enriquirlas per medi del trevall.

Vejas, donchs, com expresada en aquest sentit la teoría de protecció al trevall y reconeguda la moltíssima importancia que té aquest en Catalunya, ha d' ésser un dels elements constitutius del catalanisme. No 's perde jamay de vista que ab lo

trevall viu en nostres dias; que prenent en cada época los avensos que la ciencia li ofereix, Catalunya ha anat perfeccionant sa industria y agresolant més y més son carácter laboriós, y que aixís com en temps antich los marins de nostras costas se llensavan á la mar, refiats en la forsa d' una miserable vela que acompanyava 'l vent y travessava las montanyas ab prou fatiga pera conduhir de una á l' altre part los productes de son enginy y de sa laboriositat, avuy solca las ayguas empés per lo vapor y creuha las montanyas furient locomotora que escursa las distancias ab son apressurat pas y ça y enllá lo trevall de Catalunya quan es protegit trau esplendent florida y es la admiració de propis y estranys. Per xo es que creyém que aquesta protecció al trevall ha d' ésser un element necessari del catalanisme que anant á una ab lo jurídich y religiós se completan los uns als altres y tots junts forman un mateix esperit.

B. R. y C.

ARTICLES CRÍTICHS

SOBRE ALGUNAS DE LAS

COSTUMS CATALANAS.

ARTICLE QUART.

Los Toros.

Si una mala costum déu lo poble catalá desterrar d' éll sense contemplació y per dignitat propia, després de las dos que 'ns han ocupat breument, es la dels *Toros:* bonich y digne d' elogi es qu' un poble qualsevol aprénguia lo qu' un altre té de bo y mereixedor d' exemple; pero qu'imiti sos defectes, que encarni en sas costums las perniciosas é inhumanas d' un altre, que se rebaixi fins al punt de deshonrarse ab lo qu' á n' aquell deshonra, no se comprén pas: mellor, es absurdo y, mes que tal, antinatural é inexplicable. Y n' obstant d' aixó, per una d' aqueixas raresas estrambóticas y enigmáticas quina rahó de ser enlloch se trova; per una de las tantas grosseras contradiccions en que cauhen los homens, lo poble catalá ha comés aqueixa absurda aberració al ferse seva, empeltantla en sas costums, l' anomenada *costum nacional.*

Molt s' ha escrit y molt s' ha parlat á favor y en contra de la mateixa, ja baix lo punt de vista humanitari, ja de la influencia qu' exerceix sobre lo poble espanyol, ja dels interessos agrícols als que perjudica en gran manera, ja d' altres aspectes generals, admetent y reconeixent no obstant llur grandíssima importancia, puig no serveixen pera l' nostre objecte que se circunscriu en lo present article á lo que directa y únicament atany al nostre poble.

Prescindint, donchs, de demostrar lo bárbara é inhumana qu' es la costum dels toros, á més de que no li admetém cap circunstancia de conveniencia ni de remota necessitat en las especials del poble del que som fills pera disculpar en éll sa continuació, lo qual nos dona l' plé convenciment de que no s' aixecaria un sol crit de protesta en nostra caríssima Catalunya contra l' decret que l' abolís de cop y volta ó, com usualment se diu, d' una plomada; probarém ab pocas paraulas lo perjudicial que 'ns es lo tenirla en quant s' oposa obertament al nostre carácter, als nostres hábits y al nostre modo de sentir y obrar, aixís com també lo molt que 'ns deshonra á nostres propis ulls per ser una mala costum apresa dels de qui no deuríam may volguerne fer esment, sino pera recordárloshi sos compromisos ab nosaltres no complerts ó demanárloshi compte y rahó estretíssimas de la herencia que juntárem ab la seva pera aumentar, no la propia de llurs, sino la de la patria.

Si l' home, ó en lo present cas, lo poble no fos tan desmemoriat, ó mes exactament, si no oblidés ab tanta facilitat las llissons que de la Historia se desprenen; si sapigués, com deuria, escarmentar en lo cap d' un altre, no esperant que á n' éll li esdevinga lo mateix pera corretgirse; sabria perfectament que l' modo de que s' valen los pobles dominadors ó absorvents pera subjugar y anular á n' aquells que intentan fer desaparéixer, es lo de comunicárloshi llurs defectes y vicis, los quals com son mes fácils de apendre que difícil perdre las naturals virtuts, van á aumentar los propis seus y, per lo tant, á fer major y mes segura sa decadencia y ruina conseqüent.

Tal esdevé ab los pobles catalá y castellá: oblidantse aquest voluntariament dels llassos de germanó qu' ab aquell lo lligan y sentintse incapás pera dominarlo ni ab las armas, ni ab las lletras; ni ab las arts, ni ab las industrias; ni ab la ciencia, ni ab lo treball, puig en algunas l' iguala y en moltas lo supera lo primer, se val de l' astucia, de la absorció y de la centralisació pera anularlo en absolut, comensant per tancarli los ports y lo comers de las Américas quin inmortal descubriment se déu á lo geni de Colon y al or de sos tresors, nó á las joyas d' Isabel; després, obligantlo á la plaga dels allotjaments; fentli cremar al poch temps sos venerables furs y privilegis per la ignominiosa má del butxí dins del mateix Saló ahont al entrarhi, 'ls Reys se descubrian; endogalantlo desseguida ab la Ciutadela d' execrable memoria; imposantli mes tart son idioma, sempre castellá, may espanyol; humillantlo á tot'hora ab desprecis y desayres nomenantlo ab befa *pidolayre;* fent morir tísica á sa marina mercant; regatejantli, com madrastra sense cor, lo pá de la industria ab que ha de viurer, y volguentli ara clavar lo darrer cop mortal encuadriculant dins d' un códich (fet á tall de mida pera quintos) las darreras y venerables lleys qu' encara li conservan quelcom de sa vida y fesomía distintivas: y en recompensa de tantas grandesas enrunadas, de tants sacrificis desagrahits, de tantas promesas fetas com no cumplertas, de tanta sanch y de tantas llágrimas arrancadas dels cors y dels ulls dels catalans, de tanta y tanta cosa que dignificava á nostre poble, li dona las guitarras y los panderos y las *peteneras* y las discordias políticas y las *loterias* y sobre tot... ¡LOS TOROS!, l' espectacle nacional. remey que cura tots los mals, diversió que fa oblidar totas las penas, descans que proporciona olímpich repós, art sublim que 'ls pares de la patria han intentat proclamar com al mellor *desideratum* de totas las arts haguda, existents y pera existir!!

¡Oh! s' apena y s' condol nostre esperit al considerar que, després de tot aixó, s' aixequin en lo sol de nostra terra aqueixas plassas ahont se recorda nostre escarni y envers las quals corra desficiós y adelerat nostre inadvertit poble, los dias en que hi treballa una celebritat *taurómaca!:* fins la cara nos ha caygut de vergonya quan en nostra amadíssima ciutat habém vist passar gentada nombrosa, carretel-jas enflocadas com pera una gran festa arrastrant á n' aqueixa jovenalla tan lleugera de seny com faltada de memoria, cotxes sens' fí ostentant las impúdicas bellesas de donas deshonra de son sexe, y dirigirse ab terratrémol qu' aixorda cridant y esbalotant, cantant los uns, accionant los altres, mostrantse tots alegres y ensuperbits, envers nostra fatídica plassa de toros nó pera rebre en triunf á un héroe, nó pera aclamar al qui l' be pro-

cura de la patria, nó al general vencedor qu' hage salvat l' honra de nostra bandera; sino pera degradarhi nostre carácter, sever y recte, contingut y poch donat á bromas, fentlo rodolar per la bruta arena del circo sota las potas dels cavalls, ó volejar en l' ayre al llensarlo l' toro de sas banyas.

¿ Qué hi aprén allí lo poble ? ¿ ab qué se perfecciona? ¿quin noble sentiment li desperta aquella lluyta tan desigual com monótona, tan sagnanta com inútil ? ¡ Perdre, cada vegada que hi va, un retall mes de la seva honra ! ¡ donar un altre tom al caragol que subjecta lo dogal que l' escanya ! ¡ besar servilment los peus del qui ab despreci lo trepitja y l' esclavisa !

Ditxosa será l' hora en que veurém llensada ab indignació de nostras costums la exótica y bárbara costum dels toros, ensemps que fetas *enderrochs* y *runa* las plassas ahont

« Llépol de sanch te vol per ensopirte
Qui ab ta rudesa aixeca sa fortuna, »

com ab enérgica frase diu En Pons y Gallarza, al doldres' en sa magnífica poesía *Lluyta de braus* de lo mateix qu' á nosaltres acora; pero si tal no vegessem; si lo nostre poble, mes encara que per sa dissort, per son afront, no volgués escoltar las veus amigas dels qui son be li aconsellan; si ja sa postració fos tan gran que no sentís en son rostre ni la fiblada del honor, ni la punxada del amor propi, ultratjat aquell y ofés aquest en lo mes íntim, com lo esmentat poeta exclamaríam, bebent l' última glopada del mes amarch desengany:

« ¿ No t' mous ?—Donchs viu esclau. »

JOSEPH M.ª VALLS Y VICENS.

MON TRESOR. [1]

Tinch un tresor á casa que lluny de inspirá enveja,
quants me l' han vist fins ara ni un cop no l' han retret:
mes jo, tant de bo mori que arreconat no 'l veja,
y Déu tinga en sa gloria qui d' éll mon dot ha fet.

Un llit es d' humil fusta y ab pobre acert pintada
que te á la capsalera la verge dels Dolors,
de vella colradura mitjant dos corns posada
que al cap de quí hi descansa abocan fruyts y flors.

Feixuchs pilans l' encuadran de serps cargoladissas
que, com, si nit y dia degan á algú vetllar,
dels caps torsuts en fora las llenguas fibladissas
á quí s' hi dirigesca pretenen aturar.

No atrau per sa bellesa, ni l' art hi te que veure;
mes, tal com es, l' estimo y á voltas l' he anyorat,
y si al del Rey un dia la sort m' obligás geure,
ah! no, no hí trovaría la pau qu' ell m' ha donat!

Niuhet ha sigut d' ángels, cast tálam de delicias,
dosser de la familia per tres generacions:
si del amor ha vistas florirhi las primicias,
també del darrer tránsit sentí las oracions.

En éll de la jornada l' honrat brassé 's refeya
y 'l mestre de sas obras la trassa hi madurá;
mes si 'l fatích al vespre cáurels los parpres feya,
solia la esperansa obrilshi al s' endemá.

Y á dojo la esperiencia concells hi prodigava,
la estimació tendresas, consols la religió
y l' ángel de la guarda, que may se n' allunyava,
cobríal ab sas alas formanthi un pabelló.

Jo he vist l' aucell alegre portar un brí de molsa
al niu hont estojava los trossos del cor seu,
quíns cants al arrivarhi, quina emoció tant dolsa...
mon niu es eixa cambra y eix llit lo tresor méu.

Aquí nasqué mon pare y aquí finá mon avi;
aquí de la infantesa los somnis he gosat,
y Deu sab quantas voltas m' hi despertá lo llabi
que mes tendró en mas galtas de nin haja deixat.

Aquí ma casta esposa sa virginal corona
deixá, quan de ma mare vingué lo lloch á omplir,
y als fills del amor nostre llissó cada jorn dona,
plegadas las manetas, la salve fentlos dir.

Y si per temps un vespre s' urdí en ell la sorpressa
que avans de matinada los invasors delmá,
avuy lo net del héroe que s' arriscá en la empresa,
inspiracions hi trova sos fets al recordá.

Encare que gosarne no puga dins l' arcova
veyent prop del Sant-Cristo del avi lo trabuch,
perxó del amor patri lo sant escalf s' hi trova
y 'l front, tal com éll feya, dressar també jo puch.

Gracias á Déu, quan poso sobre 'l coixí la testa,
jamay á desvetllarme vingué 'l remordiment;
la falda de la mare recordo en ell, la festa
dels fills es á vegadas del són l' acabament.

Si l' un ab sas manetas á poch á poch me toca,
l' altre al coixí s' assenta jugant ab mos cabells,
al deixondirme 'ls trova primer que 'ls ulls, la boca
y lo nou jorn comensa fent besos á parells.

Los ulls del gran, memoria me fan dels de la mare;
negres, brillants y grossos que 's fican dintre 'l cor;
mirall es de son avi del mes petit la cara,
cabell, frontera, boca y 'l sanitós color.

Y en Déu espero encare que al arribarne l' hora,
també en los fets als avis mos nets s' asemblarán,
que, aixís com al besarlos mon cor als vells anyora,
jo necesito creure que ab mí ells pensarán.

Jo necesito creure que en aquest llit un dia
també lo *Pare Nostre* farán per mi resá;
y l' ángel de la guarda, després de m' agonía,
lo són dels que en éll dormen encara vetllará.

FRANCESCH UBACH Y VINYETA,
Mestre en gay saber.

(1) Es aquesta poesía una de las moltas notables que han brollat de la fantasía del nostre estimat amich y mestre don Francesch Ubach y Vinyeta. Tal com ha sortit en lo volum de la Joventud Católica, en quin certámen obtingué accéssit, potser essent digna del premi, hi han aparescut algunas erradas que l'autor ha cregut de son deber corregir y nosaltres publicar ab moltissim gust. (N. de la R.)

DEU.

No conech mot més sublim que 'l que acabo d' escriure.

Lo món s' agitará terriblement, caminará al cáos, al *no-res*, pero la paraula DEU brillará sempre entre onades de llum devant la vista del home.

DEU es lo gafet d'or que tanca l' estoig del amor.

Perque sens DEU no hi há amor: l' amor es essencia y s' evapora.

¡DEU!... ¡Ditxós qui sab compendre aquesta paraula, paraula dolcíssima, armoniosa, incomparable!

¡DEU!... ¡Felís, mil voltes felís qui, comprenent esta paraula, la saboreja en sos llavis un y altre dia, una y altra hora, y saborejantla, vola, vola, y arriba á les portes del paradís!

No tinga por que 'ls ángels lo rebujen: será ja un ángel.

¡Oh, humanitat, que vius en lo segle XIX! Llegeix, llegeix aquest mot en lo gran llibre de la naturalesa, medítal, y dígam: ¿per qué repetexes lo *non serviam* del ángel caygut?

¡DEU!... Llegeix, humanitat, llegeix y confonte de vergonya al veure com no fas cas de Qui ¡ay de tu si 't menysprenava!

Sábis del món que desconexeu esta paraula, sábis del món que us burlau d' ella, presentaus á judici; jo us ho dich en alta véu: NO SABEU RES!

Perque res hi há comprensible sens DEU. DEU es la causa generatrís de tot.

¡Home que negas á DEU, te compadexo!

¿Existiria 'l món, existirías tú sens una causa primera?

¿Y aquesta causa primera ha d' ésser DEU ó tú no sabs explicarla?

Si no sabs explicarla, si ignoras, de ahont vens y ahont vas no 'm parles de dignitat, no 'm parles de inteligencia, no 'm parles de amor; que tú no pots conéxer ni lo qu' es dignitat, ni lo qu' es amor, ni lo qu' es inteligencia: ets ménos que un grá de sorra.

Si tots tinguéssem la convicció de que de DEU venim y á DEU hem de tornar, no seria la malvestat la reyna del món.

¿Voleu que desaparesca la malvestat? Siám creyents, siám bons cristiáns.

Pensam que fins lo impio Byron digué:

Que la sombra de DEU se transparenta
del cel blavós en la regió serena.

¡Oh, DEU, lluminar de amor, font de bondat, una ullada per la humanitat que agonisa, una ullada per aquexa terra ahont nasqué la llibertat, la fé, tots los sentiments nobles, una ullada per Catalunya!

CLAUDI OMAR Y BARRERA.

Ripoll, 1881.

CRONICA GENERAL.

Hem rebut de l' *Associació d' excursions catalana* lo derrer número de son botlletí y en ell havem vist ab sentiment una circular y un discurs en los quals se ocupan de la fracassada fusió ab l' *Associació d' excursions científicas*. Dihem que ho havem vist ab sentiment perque 'ls termes empleats per los senyors de la *Catalana* no creyem sían los mes apropósit pera lligar voluntats y unir aspiracions. Nosaltres que conexem á fons la qüestió que 's ventila, nosaltres que abogarem per la fusió mentres creguérem que la fusió podía portar grans resultats al catalanisme, nosaltres que sabem de quina part está la rahó, sense que tingam de apassionarnos per ningú, nosaltres que voldríam com lo qui més veure units los bons elements de Catalunya, nosaltres no podem ménos que deplorar y deplorarho ab tota l' ánima, l' actitut revolucionaria, si la expressió val, que respecte 'l particular ha observat l' *Associació d' excursions catalana*. Al revés la *Catalanista* 's fá acreedora als mellors elogis per sa prudencia en no contestar al cúmul de sofismas y de reticencias de mala lley que emplea la *Catalana* pera defensarse, defensa que no li era necessaria desde 'l moment s' acordá, en vista de que la fusió no 's podía fer, no dir res y seguir cada hú pel camí que havía marxat fins allavors. La *Catalana*, donchs, ha romput un acort oficial y permés que 's diga y per més que 's fassa tothom reconexerá que lo que divideix á las duas associacions excursionistas es més una qüestió de principis que una qüestió de personas, es una qüestió fonamental y nó una qüestió secundaria.

— Obligat lo gobern de Chile en presentar pera aquell arquebisbat á un sacerdot que no pogué ser admés per la Santa Sede, no ha trobat medi mellor de sortir del apuro qu' expulsar al delegat apostólich en l' esmentada república. Se imposava al gobern lo deber de buscar un nou candidat com se fá sempre en tals cassos, pero en tot ha pensat ménos en axó. Acostumat á véncer en lo Perú, ha cregut que la Santa Sede y 'ls católichs son tant fácils de véncer com los peruans y ha saltat per sobre de las més elementals conveniencias. Un abisme crida á altre abisme y axís es que 'l gobern pera presentarse als ulls d' Europa en l' apertura del Parlament s' ha vist obligat á forjar mil farsas pera caure després á la lógica de la separació de la Iglesia y l' Estat.

¡Ahont ha anat á parar la República de Chile! ¡Y pensar que tot axó es producte de la superbia de un home que vol venjarse á tota costa de la Santa Sede! ¡Y dígas encare que las Repúblicas no son instrument de un home, com podían serho las Monarquías més absolutas!

—Terminada sens contratemps en tota esta comarca la operació de la sega, y havent ja comensat la del batre, podem donar gracias á Deu de la bona cullita del blat, que es abundant y de bona qualitat. D' alguna batuda d' ordi se 'ns ha contat que en 20 garberas hi ha hagut 50 quarteras de gra. La de llegums ha sigut també generalment bona; y com ara ha caygut alguna ruxada, se pot assegurar la del blat de moro, que ha tingut la millor naxensa.

—Després de la anormal baixa de temperatura que ha sigut general en tot lo Principat, durant los últims dias de la setmana passada y primers d' aquesta, lo temps s' ha tornat á posar calurós com li pertoca. La gent comensa á buscar la fresca, y 'ls establiments d' ayguas de la montanya van arreplegant sos estiuenchs parroquians.

— Diuhen de la part alta de la Montanya, que en general la cullita del blat es bona, mes no axís la de las patatas que casi totas han resultat del *grill prim*. Se va observant que de cad' any va disminuhint la cullita de tant preciós tubércul que per aquell pays fins ara havía constituhit una verdadera riquesa, creyent alguns que será necessari cambiar la llevor.

— Un d' aquets dias se 'n debia anar á Tarragona lo enginyer de la divisió dels ferro-carrils del Est de Barcelona, encarregat dels treballs de confrontació oficial del projecte del ferro-carril transversal de Catalunya, acompanyat del director-gerent de la Companyía, D. Joseph Campderá. Los dos enginyers recorrerán la línea en tota sa extensió.

—En lo certámen de Mataró han sortit premiats los nostres amichs senyors Bofarull, Ubach, Masriera y Olivó. Los felicitam.

—Lo diumenge passat una societat de joves *elegants* (?) doná en lo torint una funció de... escándol. Diuhen que hi habían las didas dels que *jugavan* per la plassa ab los caminadors á las mans esperant l' hora de portar aquella *canalla* (volíam dir societat) á retiro. No sabem si van lograr son objecte, pero si nó, ho sentiríam per las *mamás*. Lo mellor elogi que podem fer de aquesta *funció*, es fer públich que las senyoras de la bona societat barcelonina no hi assistiren. ¡Quin ridícol per los *nens lluhits* (?) de la *Ramon de la Cruz!*

—Sabem que la major part dels autors premiats en los certámens de la Joventut católica de aquesta ciutat están molt quexosos per la falta de delicadesa y atenció de la secció catalanista de aquella Academia. Un d' ells nos deya que cap any había rebut ni una sola targeta de convit, que á horas d' are no sols no tenía en son poder l' accéssit que havía guanyat, sino que tampoch tenía 'l volum de las composicions, com no 'l tenen gayre be tots los autors premiats. No creyem que aquest sía 'l mellor método pera estimular la concurrencia al certámen de la Joventut católica de aquesta ciutat.

—Se 'ns ha recomenat una excelent professora de tall que compta sis anys de práctica, la qual desitjaria trobar algunas llissons á domicili per un preu ventatjós. La recomanem als nostres amichs pera las senyoretas que vullan apendre á tallarse sos vestits y roba blanca ab método, perfecció y economía. Es aquest un art que deurían apendre avuy totas las senyoretas. En nostra administració donarán rahó de la esmentada professora qu' es de tota confiansa.

—Ha prés possessió de la canongía per la qual feu oposicions lo Dr. D. Joseph Vallet, pbre.

—Havem tingut la satisfacció de tenir un quant temps entre nosaltres al Sr. D. Romualdo Alfaras de Aloy, ilustrat president del Centre artístich industrial de Figueras y amich nostre verdader. Ahir dissapte marxá pera la capital del Ampurdá, dexantnos á nosaltres molt bons recorts de sa estada en Barcelona.

— S' ha fundat una societat nomenada «Lliure tramvía» baix la gerencia de D. Joseph de Ratés.

— En los Jochs Florals de Valencia han sortit premiats los nostres amichs Omar y Masriera.

— Se queixa un periódich de Tarragona, de que á pesar d' arrivar en aquell port grans cargaments de blat y de la bona cullita que han tingut en aquella provincia, lo pá se mantinga á un preu molt cart.

—S' están fent gestions pera l' establiment d' un tramvía de Tortosa á Roquetas, qual concessió está ja acordada.

— Lo próxim dilluns retorna á Barcelona la companyía de sarsuela que dirigeix lo mestre Cereceda, que actualment travalla en un dels teatros de Tarragona.

— S' ha senyalat lo dia 5 del próxim mes de setembre, al enginyer jefe de minas don Silvino Thos y Codina, acompanyat del enginyer segon don Eduard Pinilla, pera que 's constituheixi en lo terme municipal de Vallcebre, ab lo objecte de practicar la demarcació de la mina de carbó anomenada «Salud,» registrada por don Enrich de Lara.

—Lo servey que prestava lo carter de Palafrugell, corra are á cárrech del jefe d' estació telegráfica d' aquella població.

— Ahir tarde á las tres tingué lloch en lo Gobern civil una reunió dels diputats y senadors d' aquest districte que 's troban en nostra capital y 'ls representants de la major part de corporacions de la mateixa, á fí de posarse d' acort sobre lo més convenient á la ciutat respecte de la reforma en projecte. Segons nostras noticias, predominá 'l pensament d' enviar per conducte del Gobern civil al president del Consell de ministres un telégrama en lo qual se pose de manifest lo desitj que te la ciutat representada per las forsas vivas de la mateixa de que 's fassi prompte la reforma ab las bases legals de la mateixa ó sia atenentse á lo disposat en las RR. OO. de 7 de Juny de 1859 y 31 de Juliol del mateix any y en lo real decret de 31 de Maig de 1860, que aprobaren lo plan, no sols d' engrandiment sino també de reforma de Barcelona del enginyer D. Ildefons Cerdá y que ve á satisfer las actuals necessitats d' aquesta capital.

No dubtém que aquesta reunió ha d' influhir molt en l' esperit del gobern pera que 's resolga aviat y conforme á la lley un assumpto de tan vital interés pera Barcelona.

— Diu *La Renaixensa:*

Un inglés que trobantse de pas en nostra ciutat presenciá la ceremonia de colocar per mans del rey la última primera pedra del edifici pera escolas provincials, ha tornat fa pochs dias á Barcelona, y una de sas primeras visitas ha sigut al carrer de la Ronda de Sant Pere contant veure molt avansada la construcció d' aquell edifici. Judiquis de la seva sorpresa quan s' ha trobat no sols que l' edifici no estava cubert, sino ni oberts los fonaments pera comensarlo, veyent en comptes de tot axó carros y mes carros, que no sabém per ordre de qui s' entretenen en tirar á centas de carretadas de terra en lo lloch ahont s' han d' obrir los subterranis corresponents al mencionat edifici.

L' inglés s' ha volgut enterar d' aquesta anomalía y per tota resposta li han ensenyat l' auca del mon al revés, que está impresa en nostra ciutat y se li ha afegit que torni d' aquí á uns quants anys y pot ser allavoras trobará que tot lo solar es ja de la Diputació, perque (sápigaho 'l públich) á horas d' ara hi ha part pera expropiar.

— Aixequém la veu, si es temps encara, pera evitar una nova profanació artística. Se 'ns assegura que á Tarragona s' han dibuixat los plans pera la construcció d' un nou Seminari conciliar en sustitució del que darrerament fou tirat á terra. Lo projecte l' emplassa á la part nort de la ciutat, inmediata á la Catedral y en son recinte compren la iglesia de Sant Pau.

Aquesta iglesia es sens dubte lo monument cristiá més antich de la valla de Tarragona. Fou construhida en lo sigle x y encara que 'l temps comensa á menjar sas pedras, es sens disputa un dels exemplars del art romá-bizantí que millor conservats se troban. Sa fatxada es elegant al mateix temps que severa, y son interior, que al principi sols tenia sostre, fou cubert per una ayrosa volta de pedra al temps que s' aixecavan las dels claustres de la famosa Catedral vehina.

Esperém que 'l senyor Arquebisbe de Tarragona s' oposará á aquesta destrucció que cap necessitat pot justificar.

— S' ha fixat desde 'l 1 fins al 31 d' Agost pera la admissió d' objetes ab destí á la exposició que celebrará l' «Ateneo tarraconense de la classe obrera,» durant lo mes de Setembre en Tarragona.

— Dintre pochs dias se reunirá la «Societat d' Amichs del Pais,» de Reus, pera tractar de crear en aquella ciutat, un sindicat contra la filoxera.

— Diu un colega de Reus, que fa quatre dias va desapareixer completament lo que va ser «Teatro de Euterpe,» per convertirho avans d' un any, en estació dels ferro-carrils directes.

VARIETATS.

LO LLIBRE D' OR DE SÉNECA

ARE PER PRIMERA VEGADA TRADUHIT AL CATALÁ.

338. No pot lo cobdiciós ser agrahit.
339. No hi há contentament més cert que 'l que no 's pot traure.
340. No hi ha desgracia igual á la execració pública.
341. No te baix esperit qui per fer cosas grans se infama.
342. Ménos se deu al que ménos se coneix.
343. Ningú hi há tant baix, que no puga esperar venjança d' altre major.
344. Fácil se 'ns fá la cura, per grave que sía, si 's sent profit en ella.
345. En ningú la ira es més perillosa qu' en qui als altres castiga.
346. Lo sabi no castiga per venjança del passat, sino per remey de lo que ha de vindre.
347. No fa benefici qui mira á la prosperitat del que 'l reb.
348. Ningú erra pera sí sol.
349. No fassas jutje de la vida á la opinió popular, sino á ta sola conciencia.
350. Tota virtut s' adquireix ab treball.
351. No es deshonor no alcansar una cosa, sino parar de posarhi los medis.
352. May hi hagué mort de que no hagués quexa.
353. No fá bonas obras qui contra sa voluntat es útil.
354. Solament sab molt qui sab lo bastant pera véncer.
355. Pera grans cosas molt temps se requereix.
356. No es desterro 'l siti en que estam segurs.
357. No hi há desgracia á que falte remey.
358. En cap part está qui en totas vol estar.
359. Cap desgracia es gran si es la última.
360. May molt costá poch.
361. No pot lo metje curar be sens tindre present al malalt.
362. May es de massa publicar lo qu' es necessari que 's sápiga.
363. No 's deu parlar sino al que ab voluntat escolta.
364. Alguna cosa sucseheix be al que moltas cosas proba.
365. No es industria la que per casualitat arribá á son efecte.
366. Poch te qu' esperar aquell á qui la vellura feu vehí lo de la mort.
367. Cap descubriment se faría ja si 'ns contentassem ab que sabem.
368. No te 'l valor en son punt aquell quals obras no son conformes.
369. No pot haverhi ordre quand hi há molta pressa.
370. Hónres cada hú ab lo que li perteneix.
371. No interessa que llegescas molts llibres, mes interessa molt que sian bons los que llegescas.
372. No hi há esclavitut més vergonyosa que la voluntaria.
373. Qui molt ama no tem.
374. Tot ho venç la porfiada diligencia.
375. Servexen de impediment pera la felicitat las moltas ocupacions.
376. Ningú desitja donarse tristesa á sí mateix.
377. No hi há cosa que més aviat aborrim que 'l que 'ns incomoda
378. Ningú estima á sa pátria perque es gran, sino perque es súa
379. No hi há cosa que més aviat torne á sí que l' amor.
380. Ningú mor sino á son temps.
381. No consisteix la felicitat de nostra vida en viure, sino en viure be.
382. No hi há determinació tant general, qu' en part no falle.
383. Al desditxat no fer res es lo mellor.
384. No hi há felicitat tant perfecta que no tinga una pena.
385. May falta al avar rahó pera negar.
386. No deus exigir lo que tú debías negar.
387. Lo delicte porta en sí lo cástich.
388. No hi há camí que no tinga fí.
389. No hi há gran desgracia que dure molt.
390. Naturalment nos alegra 'l fí de las nostras desgracias.
391. No es bo qui es mellor que 'l malvat.
392. La virtut no permaneix oculta.
393. Si algun animal te pau la deu á nosaltres.
394. Pera l' home ocupat no hi há dia llarch.
395. No 's deu imitar á un sol, encare que sía 'l més sabi.
396. Pocas vegadas lo dexeble iguala al mestre.
397. No hi há major causa pera plorar que no poguer plorar.
398. Ab dificultat se creu lo que després de cregut ha de donar pena.
399 Qui sens fonament comensa may te en lo que fá assiento.
400. Estima com has de aborrir y aborreix com has de estimar.
401. Trista cosa es no saber morir.
402. Lo verdader amor no sufreix dilacions.
403. No sab ser rey qui tem molt l' odi agé.
404. Natural es de donas delectarse ab composturas,
405. La obediencia del vassall fá pacífich al senyor.
406. Obstinada es tota passió, y mala de despedir.
407. Tota vida es torment.
408. Be acaba la virtut si acaba primer la vida.
409. Tota virtut es difícil de seguir, y fins lo que s' acosta á la virtut.
410. Lo sabi en la virtut deu sempre fer fonament.
411. La dificultat dels temps es lley de la naturalesa.
412. Virtut es sufrir al ingrat fins que sía agrahit.
413. Tot ho venç l' home, ménos la fam.
414. Tot art es imitació de la naturalesa.
415. Tot ho pot esperar l' home mentres viu.
416. Cap vici hi há que no tinga cap disculpa.
417. En tota reprensió deu entrar la prudencia.

(Seguirá.)

Imprempta Catalana, San Ramon, 4.

VAPORS-PAQUETS DE LA COMPAÑÍA GENERAL DE TABACOS DE FILIPINAS.

SERVEY REGULAR MENSUAL

DE BARCELONA Á MANILA AB ESCALAS Á PORD-SAID, SUEZ, ADEN, PUNTA DE GALES Y SINGAPOORE.

VAPORS DE LA COMPANYIA.

ISLA DE LUZON. . .	8.300	toneladas	inglesas	de desplassament.
» MINDANAO. .	8.100	»	»	»
» PANAY. . .	7.700	»	»	»
» CEBÚ. . . .	7.700	»	»	»

Lo magnifich vapor de gran marxa

ISLA DE CEBÚ.

Sortirá de Barcelona pera Manila lo 15 de Agost, admetent carga y pasatjers pera dit punt y escalas intermediarias.

Los senyors passatjers trobarán espayosos y ben ventillats allotjaments, puig aquestos vapors han sigut construits expressament pera 'l servey á que se 'ls destina. Hi ha banys y quantas comoditats poden desitjarse en los climas en que hau de navegar.

Consignataris en Barcelona, Senyors Ripol y Companyía, Plassa de Palacio, cantó al carrer de la Marquesa.

Vapors-Correus de la Companyia Trasatlántica

(AVANS DE A. LOPEZ Y C.ª)

SERVEYS PERA PUERTO-RICO, HABANA Y VERACRUZ, Y PERA COLON Y PACÍFICH.

SURTIDAS

BARCELONA.	los dias	4 y 25
VALENCIA.	»	5
MÁLAGA.	»	7 y 27
CÁDIZ.	»	10 y 30
SANTANDER.	»	20
CORUÑA..	»	21

DE CADA MES

Los vapors que surten los dias 4 de Barcelona y 10 de Cádiz admetent carga y passatjers pera LAS PALMAS (Gran Canaria) y Veracruz.

Los que surten los dias 25 de Barcelona y 30 de Cádiz, y 'ls que surten lo 20 de Santander y 'l 21 de Coruña, enllassant ab serveys antillants de la mateixa Companyía Trasatlántica, en combinació ab lo ferro-carril de Panamá y líneas de vapors del Pacífich, prenen carga á flete seguit pera 'ls següents punts.

LITORAL DE PUERTO RICO.—Sant Joan, Aguadilla, Mayaguez y Ponce.

LITERAL DE CUBA.—Santiago, Gibara y Nuevitas.

AMERICA CENTRAL.—Sabanilla, Cartagena d' Indias, Colon y tots los principals ports del Pacífich com Punta Arenas, Sant Joan del Sur, Sant Joseph de Guatemala, Champerico y Salina Cruz.

NORT DEL PACIFICH.—Tots los ports principals desde Panamá á California, com Acupulco, Manzanillo, Mazatland y Sant Francisco de California.

SUD DEL PACIFICH.—Tots los ports principals desde Panamá á Valparaiso con Buenaventura, Guayaquil, Payta, Callao, Arica, Yquique, Caldera, Coquimbo y Valparaiso.

Rebaixas á familias. Preus convencionals per camarots de luxo.

Rebaixas per passatjers de anada y vinguda. Bitllets de tercera classe pera Habana, Puerto Rico y sos litorals á 35 duros.

De tercera preferent ab més comoditat á 50 duros pera Puerto Rico y 60 duros pera Habana.

Lo dia 5 de Agost surtirá d' aquest port

LO VAPOR ANTONIO LOPEZ.

Pera Cádiz, escalas y demés serveys corresponents.

Consignataris: senyors Ripol y Companyía, Plassa de Palacio, cantonada al correr de la Marquesa.

Nota.—Aquesta agencia pot facilitar directament als carregadors los medis d' assegurar las mercancías y efectes trasportats per los vapors d' aquesta Companyía, fins á verificar la entrega de ditas mercancías y efectes en los punts de consignació.

BANCH VITALICI DE CATALUNYA.

COMPANYÍA GENERAL DE SEGURS SOBRE LA VIDA,

Domiciliada en Barcelona, Carrer de Sant Honorat, número 1, Cantonada á la Plassa de Sant Jaume.

CAPITAL DE GARANTÍA: 10.000,000 DE PESSETAS.

CONSELL DE ADMINISTRACIÓ:

D. Delfí Artós y Mornau.
D. Jaume Armet.
D. Antoni Borrell y Folch.
D. Antoni de Barnola.
D. Eduard de Casanova y de Galtero.
Excm. Sr. D. Ramon Estruch y Ferrer
D. Cárlos de Fontcuberta.
D. Magí Fita.
D. Joseph María Galí y Vancells.
D. Francisco de Sales Jaumar.
D. Antoni Juncadella.
D. Joan Prat y Sancho.
D. Joaquim Puig de la Bellacasa.
D. Antoni Roger y Vidal.
D. Higini de Rivera.
D. Joseph Suazo y Juvé.

Completan lo número de Concellers, segons lo disposat en l' art. 77 dels Estatuts.

M. Il-ltre. Sr. Arcedià d' aquesta Basilica.
M Il-ltre. Sr. Degá de la Facultat de Medicina d' aquesta Universitat.
M. Il-ltre. Sr. Degá del Col-legi d' Advocats.

DIRECCIÓ:

D. Delfí Artós y Mornau.
D. Antoni Borrell y Folch.
D. Francisco de Sales Jaumar.

GERENT:

D. Joseph Suazo y Juvé.

Las operacions d' aquest Banch comprenen tres seccions, que son:

La Caixa d' imposicions.

Se admeten imposicions al interés de QUATRE PER CENT ANYAL. La primera imposició no pot esser menor de 100 pessetas: las següents s' admeten desde 25 pessetas. L' imponent pot retirar las cantitats y 'ls interessos, en tot ó en parts, lo dia que vulga. Si 'ls depósits se fan per un plasso fixo, l' interés es convencional.

Los Segurs mútuos.

En esta combinació poden inscriurers noys y personas de totas edats, baix la condició de renunciar al capital é interessos, ó solsament als interessos, si lo soci moris. Per medi d' aquest segur poden formarse insensiblement capitals pera dots, pera redempció de quintas ó pera establirse 'ls joves en alguna professió ó industria, y per son medi pot además qualsevol persona anar aumentant lo seu capital pera gosarlo més tart ó llegarlo á sos hereus.

Los Segurs á prima fixa.

Hasta fá poch en Espanya careixiam d' un dels elements indispensables pera afiansar d' una manera fácil y estable lo porvenir de las familias, es dir, no teniam lo medi de proporcionarnos lo que en l' extranjer es considerat per qualsevol jefe de familia com lo pátrimoni més segur, com la herencia més llegítima de la previsió y carinyo dels pares.

Lo BANCH VITALICI, donchs, ofereix aquestos medis, aquestos recursos, á qual efecte tant pera CONSTITUHIR CAPITALS, com pera CREAR RENDAS, ha establert totas las combinacions necessarias y tot lo més perfecte que la práctica y experiencia de dos sigles ha acreditat.

En la oficina general de la Companyía 's donan quantas explicacions sian necessarias, essent obert lo despatx pera 'l públich de 9 á 12 del matí y de 3 á 6 de la tarde.

VAPORS CORREUS DEL MARQUÉS DE CAMPO

LÍNEA FIXA MENSUAL

ENTRE LIVERPOOL, LA PENÍNSULA Y MANILA

PER LO CANAL DE SUEZ.

CONSIGNATARIS:

SRS. BORRELL Y COMPANYÍA, ESCUDILLERS, 76.

BARCELONA